

Sosyotropik ve Otonom Kişilik Özelliklerinin Besin Neofobisi Üzerine Etkisi: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Örneği

The Effect of Sociotropic and Autonomous Personality Traits on Food Neophobia: The Case of Sivas Cumhuriyet University

Dr. Öğr. Üyesi Ayla HANÇER¹, Öğr. Gör. Dr. Mukaddes GÜLER²

Öz

Bu araştırma, Sivas Cumhuriyet Üniversitesine bağlı Meslek Yüksekokullarında okuyan öğrencilerin besin neofobisi düzeylerini ölçmek, aynı zamanda sosyotropik ve otonom kişilik özelliklerinin besin neofobisi üzerine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Yiyeceklerin seçimini etkileyen bireysel faktörler arasında yer alan kişilik tiplerinin yeni bir yiyecekle karşılaşıldığı zaman etkili olduğu savunulmaktadır. Bu yüzden, sosyotropik ve otonom olmak üzere iki farklı kişilik yapısı seçilerek besin neofobisi üzerine etkileri araştırılmıştır. Araştırma evrenini Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'ne bağlı Meslek Yüksekokulu öğrencileri oluşturmaktadır. Veri toplarken anket yöntemi kullanılmış ve toplamda 549 katılımcıya ulaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 24.0 uygulama programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Bu verilerin analizinde; tanımlayıcı istatistikler, normallik analizleri, ANOVA, bağımsız gruplar t testi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılarak değerlendirmeler yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, katılımcıların büyük çoğunluğu (%49,5) besin neofobisine karşı nötr tutum sergilerken bir kısmının (%47,0) besin neofobisine sahip olduğu tespit edilmiştir. Otonom kişilik özelliklerinin besin neofobisi üzerinde etkili olduğu, sosyotropik kişilik özelliklerinin ise besin neofobisi üzerine etkisinin olmadığı saptanmıştır. Ayrıca, cinsiyet ve yaş ile besin neofobisi arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Kişilik, sosyotropi, otonomi, besin neofobisi

Makale Türü: Araştırma

Abstract

This research was carried out to measure the food neophobia levels of students studying at Vocational Schools of Sivas Cumhuriyet University, and also to examine the effects of sociotropic and autonomous personality traits on food neophobia. It is argued that personality types, which are among the individual factors affecting the choice of food, are effective when a new food is encountered. Therefore, two different personality structures, sociotropic and autonomous, were selected and their effects on food neophobia were investigated. The research population consists of Vocational School students affiliated to Sivas Cumhuriyet University. While collecting data, the survey method was used and a total of 549 participants were reached. The data obtained from the research were analyzed through the SPSS 24.0 application program. In the analysis of these data; evaluations were made using descriptive statistics, normality analysis, ANOVA, independent groups t-test and multiple linear regression analysis. According to the results of the analysis, the majority of the participants (%49,5) exhibited a neutral attitude towards food neophobia and it has been determined that some of them (%47,0) have food neophobia. It was determined that autonomous personality traits had an effect on food neophobia, while sociotropic personality traits had no effect on food neophobia. Furthermore, no statistically significant difference was found among gender and age and food neophobia.

Keywords: Personality, sociotropy, autonomy, food neophobia

¹Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Gürün Meslek Yüksekokulu, aylahancer@cumhuriyet.edu.tr

²Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Gürün Meslek Yüksekokulu, muguler@cumhuriyet.edu.tr

Paper Type: Research

Giriş

İnsanların yaşamlarında veya çevrelerinde oluşan yenilik korkusuna neofobi (yenilik korkusu) adı verilmektedir. Neofobi, bireylerin sosyal yaşamında stres yaratan psikolojik bir durumdur. Ayrıca yiyecek tercihlerinde de yenilik korkusunun ortaya çıktığı görülmektedir (Yiğit ve Doğdubay, 2020, s. 2). Besin neofobisi (yiyecekte yenilik korkusu), yeni gıdalardan kaçınma veya yeme isteksizliğidir. Tüm yaş gruplarında görülmekte ve şiddeti bireyler arasında farklılık gösterdiği bilinmektedir. Bazı bireyler yeni yiyecekler yemekten zevk alırken, diğerleri ise yeni yiyeceklerle karşı güçlü bir isteksizlik göstermektedir. Besin neofobisi, bir bireyin yeni yiyecekleri kabul etme veya bunlardan kaçınma eğiliminde olduğu bir süreçtir ve genellikle kişilikle ilişkilendirilen özelliklerle karakterize edilmektedir (Schnettler vd., 2017, s. 2).

Kişilik, bir bireyi diğerlerinden farklı yapan, bireyin kendine özgü özelliklerinden oluşur. Bu özellikler, bir kişinin iç ve dış dünya ile etkileşimlerinde geliştirdiği duygu, düşünce ve davranış kalıplarıdır (Sayar ve Dinç, 2017, s. 95). Birçok bilim insanı kişiliği araştırmak için farklı kuramlar ortaya atmıştır. Bunlardan biri de bilişsel kuramında iki kişilik tipi olduğundan bahseden Aaron T. Beck'tir. Beck, bu kişilik tiplerini “otonom ve sosyotrop” olarak adlandırmıştır. Bu iki kişilik yöneliminin ayırt edici kişilerarası tarzlara sahip olduğu varsayılmaktadır. Sosyotropik kişiler yakın ve güvene dayalı ilişkiler ararlar ve başkalarının onayını ve desteğini kazanmaya çalışırlar. Otonom kişiler ise duygusal olarak uzak ilişki arar, daha mesafeli ve yüzeysel ilişkilerden daha fazla memnuniyet duyarlar. Bu kişilerarası stiller Horney'nin ifadeleriyle sırasıyla “insanlara doğru hareket etme” stili ve “insanlardan uzaklaşma” stili olarak tanımlanmaktadır (Otani vd., 2014, s. 1643).

Kişilik özelliklerinin besin neofobisi üzerine etkilerini belirleyen çalışmalar incelendiğinde, bu çalışmalarda besin neofobisinin daha çok Beş Faktör Kişilik Modeli olarak adlandırılan model ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Beş farklı kişilik boyutunu ifade eden nevrozizm, dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk ve açıklık gibi kişilik özelliklerinin besin neofobisi üzerine etkilerinin incelendiği çeşitli çalışmalar (Dağ ve Tabak, 2021; Knaapila vd., 2011; Nezlek ve Forestell, 2019) literatürde mevcut olmakla birlikte sosyotropik ve otonom kişilik özelliklerinin besin neofobisi üzerine etkilerine dair bir çalışmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla, bu çalışmada, sosyotropik ve otonom kişilik özelliklerinin besin neofobisi üzerine etkilerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

1. Kavramsal Çerçeve

1.1. Sosyotropi ve Otonom Kişilik Özellikleri

İngilizce karşılığı “personality” olan kişilik kavramı kişi anlamına gelen “person” kelimesinden türetilmiştir. Kelime, İngilizce'ye Latince “persona” sözcüğünden geçmiştir ve anlamını Antik Roma'da tiyatro oyuncularının yüzlerine taktıkları “maske”den almıştır. Oyuncuların taktıkları maske sergiledikleri oyunlarda büründükleri karakteri, rolü, kişiyi ve kişiliklerini anlatmak için kullanılmıştır (Yıldız ve Kurt, 2017, s. 5).

Türk Dil Kurumu'na (TDK) göre kişilik, “Bir kimseye özgü belirgin özellik, manevi ve ruhsal niteliklerinin bütünü, şahsiyet” olarak tanımlanmaktadır. Kişilik, bireyin kendi iç ve dış çevresiyle oluşturduğu benzersiz, tutarlı ve yapılandırılmış bir ilişki biçimidir (Cüceloğlu, 2017, s. 404). Bir başka tanıma göre kişilik, bir kişinin yaşama şekline ve yaşamına yön veren davranışlardır (Pervin ve John, 1999, s. 382).

Günümüze kadar birçok bilim adamı kişiliğin ortaya çıkmasıyla ilgili farklı fikirler ortaya koyarak kuramlar ileri sürmüşlerdir. Bazı kuramcılar insanın bilinçli hareket ettiğini savunurken bazıları da bilinç dışı hareket ettiğini savunmuş, bazıları insanın özünün bencil olduğunu söylerken diğerleri insanın özünde iyi olduğunu savunmuştur. Tüm bu kuramlar

insanı farklı yönleriyle ele alıp değerlendirmiştir. Son zamanlarda popüler olan bu kuramlardan biri de bilişsel kuramdır.

Bilişsel-davranışsal literatürdeki ampirik araştırmaların çoğu, dikkatini Aaron Beck'in ortaya attığı sosyotropi-otonom kişilik özellikleri üzerine odaklanmıştır (Beck vd., 2003, s. 156). Beck (1983), depresyonla ilişkili olduğu düşünülen iki ayrı kişilik boyutu önermiştir. Bu kişilik tiplerini "otonom ve sosyotrop" olarak adlandırmıştır (Bieling vd., 2000, s. 763). Kavram olarak sosyotropi (sosyal aidiyet); bireyin samimiyet, paylaşma, empati, anlayış, onaylama, sevgi, koruma, rehberlik ve yardımlaşma gibi kişilerarası etkileşimleri vurgulayan karakteristik özelliğidir (Sato, 2003, s. 448). Otonomi; bireysel bağımsızlık, bireysel hakları koruma ve geliştirme yeteneği olarak tanımlanmaktadır (Özdemir, 2015, s. 119).

Beck (1983), yüksek sosyotropik kişilik özelliğine sahip bireylerin kişilerarası ilişkilerin bozulması veya kayıpları içeren yaşam olaylarına karşı özellikle savunmasız olabileceğini öne sürmüştür. Diğer taraftan, yüksek otonom kişilik özelliklerine sahip bireylerin ise hedefle ilgili başarının gerilemesi veya başarısızlıkları içeren yaşam olaylarına karşı daha savunmasız olabileceğini belirtmiştir (Clark ve Beck, 1991, s. 370). Sosyotropi, diğer kişilerle pozitif etkileşime yapılan yatırımı ifade eder; yüksek sosyotropik bireyler, yakın kişilerarası ilişkilere aşırı değer katar ve başkaları tarafından sevlmeleri ve kabul edilmeleri gerektiğine inanırlar (Clark vd., 1995, s. 325). Bu kişiliğe sahip bireylerin olumlu kendilik imajlarını sürdürme yeteneği, onlar için değerli olan kişiler tarafından sevgi, saygı, onay ve ilgi görmelerine bağlı olmaktadır. Sosyotropik kişiler, bağımlılık, kişilerarası ilişkilere değer verme ve başkalarına yönelik olma bakımından bazı spesifik özelliklere sahiptir. Bundan dolayı sosyotropik kişiler, çevrelerinden destek, yakınlık, rehberlik ve yardıma ihtiyaç duyarlar (Özdemir, 2015, s. 119).

Otonomi ise bağımsızlığı, hareketliliği ve seçim özgürlüğünü korumaya yönelik bir yatırımı yansıtır. Yüksek otonom bireyler, ustalık ve bağımsızlık duygularını göstermek için üstün başarı ve kendini kontrol düzeylerini göstermeleri gerektiğine inanırlar (Clark ve Beck, 1991, s. 370). Bu kişilik özelliğine sahip kişiler, kendilerinin ve diğerlerinin faaliyetlerini yönlendirmekten, amaçlarına ulaşmaktan, çevrelerinde meydana gelen olayları kontrol altına almaktan, başarıya ve bağımsızlığa ulaşmaktan keyif alırlar (Kaya vd., 2006, s. 1; Barutçu ve Öktem, 2003, s. 48). Bu bireyler, kendi ihtiyaçlarını ve haklarını savunan ve çevresindekileri düşünmekten ziyade bireyseli hedeflere daha çok önem veren bir kişilik sergilerler (Sato, 2003, s. 448). Kısacası Beck, bireyler arasındaki odak noktasını sosyal ilişki ve başarı şeklinde bir ayrım tabi tutarak, sosyotropik kişilerin sosyal odaklı, otonom kişilerin ise başarı odaklı bireyler olduğunu vurgulamıştır (Serinkan ve Barutçu, 2006, s. 322).

1.2. Besin Neofobisi (Yiyecekte Yenilik Korkusu)

Yemek yeme eylemi, bedensel bir gereksinim olarak ifade edilebilmektedir. Ancak yiyecekler tecrübe edinmek amacıyla tüketildiğinde, kültürler arası farklılıklar nedeniyle bilinenden farklı yiyeceklerle ilk kez karşı karşıya gelindiğinde neofobik ve neofilik davranışların ortaya çıkmasına sebep olabilmektedir (Chang vd., 2011, s. 308). Bu gibi olaylar karşısında kişilerin yemek deneyimleme davranışları etkilenmekte ve bu durum yemek tercihlerinde de etkili olmaktadır (Keskin ve Sezen, 2020, s. 1594).

İnsanlar her gün satın aldıkları, hazırladıkları ve tükettikleri gıdalar hakkında seçimler yapmaktadır. Giderek artan araştırmalar, dengeli bir diyetin parçası olarak daha fazla çeşitlilikte yiyecek tüketen insanların daha az çeşitlilikte yiyecek tüketen insanlara göre beslenme yetersizliği ve kronik hastalıklardan muzdarip olma olasılıklarının daha düşük olduğunu ileri sürmektedir (Nezlek ve Forestell, 2019, s. 210).

Günümüzde, tüketime hazır gıdalara veya birçok farklı kültüre ait yiyeceklere ulaşmak daha kolay olmasına rağmen, yeni besinlerin tüketilmesi farklı geçmiş ve sonuçlara sahiptir. Besin neofobisi, yeni ve bilinmeyen gıdaların, başka bir ifadeyle daha önce tüketilmemiş olan gıdaların yenilmesine dair korku olarak tanımlanmaktadır (Pliner ve Hobden, 1992, s. 105).

Daha önce denenmemiş, bilinmeyen içerik ve tada sahip yiyeceklerden kaçınma veya bu yiyecekleri yemeye karşı isteksizlik olarak tanımlanan besin neofobisi, bireyler tarafından kendilerini zehirli kimyasallar ve mikroorganizmalara karşı korumak amacıyla geliştirdikleri evrimsel bir hayatta kalma ve savunma mekanizması olarak da ifade edilebilir. Bu etki, bir gıdanın duyuşal özelliklerinden hoşlanmamanın bir sonucu olarak özellikle çocukluk döneminde gözlemlenebilmektedir (Duman vd., 2020, s. 158).

Besin neofobisi sağlıklı beslenme açısından önemlidir ve diyetin kalitesini ve çeşitliliğini etkilediği gösterilmiştir. Besin neofobisine sahip bireylerin enerji alımı ve diyet kalitesinin (Duman vd., 2020, s. 158) besin neofobisine (yeni lezzetler denemek amacıyla çaba sarf etme eğilimi ve arzusu) (Kim vd., 2009, s. 428) sahip bireylere göre daha düşük olduğu bildirilmiştir. Dolayısıyla, besinsel neofobinin dikkate alınmasının, özellikle besinsel terapi gerektiren vakalarda, önemli bir gereklilik olduğu düşünülmektedir (Duman vd., 2020, s. 158). Besin neofobisinin sadece yetersiz beslenmeye yol açmadığı, aynı zamanda sınırlı sosyal işlevsellik ve psikolojik zorluklarla da sonuçlandığı gösterilmiştir. Bu nedenle, besin tüketimi ile besin neofobisi arasındaki ilişkiyi daha derinlemesine anlamak önemli bir konu olarak görülmektedir (Jezewska-Zychowicz vd., 2021, s. 1).

Besin neofobisi hem yetişkinlerde hem de çocuklarda yaş, eğitim, kentleşme seviyesi, gelir seviyesi ve kültür gibi çevresel faktörlere bağlı olarak farklılık göstermektedir. Bu faktörler arasında özellikle yaş, besin neofobisinin önemli bir belirleyicisidir. Eğitime ait faktörler ve kültürel faktörlerden daha fazla etkilenen bireylerin yaşlandıkça yeni yemek yeme alışkanlıklarını benimsemeye karşı daha dirençli olabilecekleri düşünülmektedir (Duman vd., 2020, s. 158). Besin neofobisinin şiddeti, bir bireyin yaşamı boyunca değişmektedir ve çeşitli faktörler tarafından modüle edilmektedir. Besin neofobisi en çok çocuklarda kendini göstermektedir ve muhtemelen onların farklı yiyecek türlerini denemelerini ve dolayısıyla tatmalarını engellemektedir (Jezewska-Zychowicz vd., 2021, s. 1). Neofobi düzeyi, geç çocukluktan yetişkinliğe kadar giderek azalmakta ve yaşlanmayla birlikte, özellikle yalnız yaşayan ve daha düşük eğitim düzeyine sahip olanlarda yavaş yavaş tekrar yükselmeye başlamaktadır. Çocuklukta başarılı tedavi, örneğin yemek pişirme ile ilgili faaliyetlerin kullanımı veya gıda ile ilgili durumlarda esnekliğin ve uyumun teşvik edilmesi vb. yetişkinlikte besin neofobisini azaltabilmekte buna karşılık, çocuklara uygun tedavi sağlanmazsa, besin neofobisi yetişkinlik dönemine doğru onları takip edebilmektedir (Jezewska-Zychowicz vd., 2021, s. 2).

Kişilik özelliklerinin besin neofobisi üzerine etkilerini belirlemeyi amaçlayan çalışmalar incelendiğinde, daha çok kişiliğin beş faktörlü modeli üzerinde durulduğu görülmektedir. Knaapila vd. (2011), kişiliğin beş faktörlü modeli ile besin neofobisi arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında, açıklık ve dışa dönüklük özelliklerinin besin neofobisi ile negatif yönde kuvvetli bir ilişkiye sahip olduğunu belirlemişlerdir.

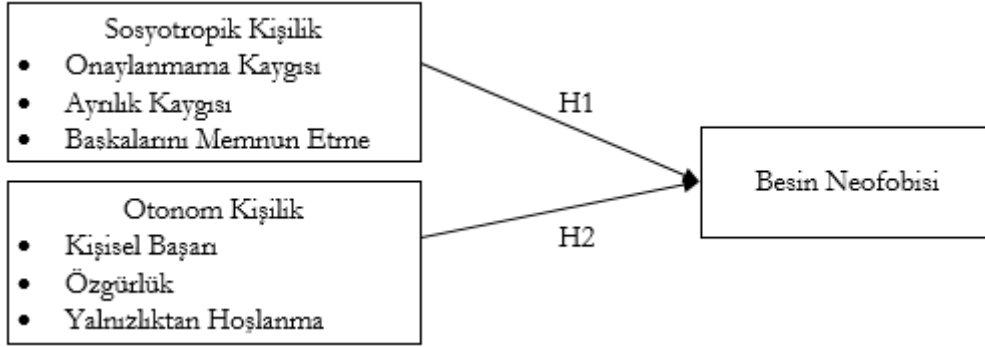
Nezlek ve Forestell (2019), kişiliğin beş faktörlü modeli ve besin neofobisi arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmalarında, katılımcılardan (716 lisans öğrencisi) kişiliğin beş faktörlü modeli ve besin neofobisine dair ölçekleri tamamlamalarını istemişlerdir. Bulunan sonuçlar doğrultusunda besin neofobisinin kökeninin en azından kısmen de olsa temel kişilik özelliklerine bağlı olabileceğini ileri sürmüşlerdir. Dağ ve Tabak (2021) ise, Kapadokya bölgesinde bulunan restoranlarda yürüttükleri çalışmalarında, bu restoranlardaki yemekleri tecrübe eden misafirlerin kişilik tiplerinin yemeğe yönelik duyulan korkuyu (neofobi) ve merakı (neofili) etkileyip etkilemediğini ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Sorumluluk, nevrozizm, dışa dönüklük, açıklık ve uyumluluk kişilik boyutları ile neofobi ve neofili arasında anlamlı ilişkiler bulmuşlardır. Aynı zamanda, regresyon analizi sonucunda açıklık, sorumluluk ve nevrozizm kişilik boyutlarının neofobi ve neofili üzerinde etkisi olduğu belirlenmiştir.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli ve Hipotezler

Araştırma modelinin yapısı Şekil 1’de gösterilmektedir. Model yapı olarak üç ana değişkenden meydana gelmektedir. Bunlar;

Şekil 1. Araştırma modeli ve hipotezleri

Araştırma literatürünün bir bölümünü oluşturan teorik arka plan çerçevesinde, giriş bölümündeki araştırma sorusunu yanıtlamak için aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir:

Hipotez 1: Sosyotropik kişilik özelliklerinin besin neofobisi üzerine anlamlı ve olumlu yönde etkisi vardır.

Hipotez 2: Otonom kişilik özelliklerinin besin neofobisi üzerine anlamlı ve olumsuz yönde etkisi vardır.

Hipotez 3: Cinsiyetin besin neofobisi üzerine anlamlı yönde etkisi vardır.

Hipotez 4: Yaşın besin neofobisi üzerine anlamlı yönde etkisi vardır.

2.2. Araştırma Amacı ve Önemi

Üniversite öğrencilerinin sosyotropik ve otonom kişilik özelliklerinin besin neofobisi (yiyeyekte yenilik korkusu) üzerine etkisinin belirlenmesi çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Üniversite eğitimine başlayan öğrencilerin ailelerinden uzakta yeni tatlar denemeye daha yatkın olması örneklem seçiminde etken olmuştur. Aynı zamanda, bu dönemdeki bireylerin kişilik özelliklerinin farklı olması da öğrencilerin çalışmada yer almasının diğer nedenidir. Besin neofobisi, ilgili literatürde kişilikle ilişkili olarak çok çalışılmamış konulardan bir tanesidir. Bu nedenle ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda yapılan bu çalışmanın alan yazınına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca sosyotropik ve otonom kişilik özelliklerinin hangisinde besin neofobisinin daha fazla etkili olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

2.3. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Meslek Yüksekokulu öğrencileri oluşturmaktadır. Bu araştırma grubunun seçilmesinin temel nedeni ulaşılabilirliğinin kolay olmasıdır. Araştırma için gerekli izinler üniversiteden alınarak, kolayda örnekleme yöntemiyle, yüz yüze ve online olarak araştırmaya gönüllü olarak katılan toplam 549 kişiye ulaşılmıştır.

2.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada nicel verilere dayalı araştırma ve ölçme metotları kullanılmıştır. Ayrıca veri toplama aracı olarak anket yöntemine başvurulmuştur. Anket uygulaması için gerekli olan etik kurul izni (05.07.2021 tarih ve 54904 sayılı) alınmıştır. Kullanılan anket üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla cinsiyet, yaş, sınıf gibi kapalı uçlu sorular yer almaktadır.

İkinci bölümde besin neofobisini tanımlamak amacıyla psikometrik bir araç olarak 1992 yılında Pliner ve Hobden tarafından geliştirilen, Duman vd., (2020) tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış olan Besin Neofobisi (Yiyeyekte Yenilik Korkusu) Ölçeği (FNS)

kullanılmıştır. Bu ölçekte; besinler ve besin tüketim durumu ile ilgili 5 olumlu ve 5 olumsuz ifadelerden oluşan 10 madde bulunmaktadır. Anketteki sorular 5’li Likert tipinde derecelendirilerek kullanılmıştır. FNS puanı, ölçekteki 1, 4, 6, 9 ve 10 numaralı olumsuz maddeleri tersine çevirmek suretiyle hesaplanan 10 ile 50 aralığında bir skordur.

Üçüncü bölümde ise, Beck ve arkadaşları (1983) tarafından geliştirilen, Savaşır ve Şahin (1997) tarafından Türkçe’ye uyarlanan Sosyotropi-Otonomi Ölçeğinden faydalanılmıştır. Ölçek, insanlarla ilişkilere değer veren sosyotropik kişilik özellikleri ile bağımsızlığa, özgürlüğe ve başarıya önem veren otonomik kişilik özelliklerini ölçmeye yönelik toplam 60 soru içermektedir. Bunlardan 30 soru sosyotropi alt ölçeğini, diğer 30 soru ise otonomi alt ölçeğini temsil etmektedir. Sosyotropi ölçeğinin başkalarını memnun etme, ayrılık kaygısı ve onaylanmama kaygısı olmak üzere üç boyutu; otonomi ölçeğinin de kişisel başarı, yalnızlıktan hoşlanma ve özgürlük olmak üzere üç alt boyutu bulunmaktadır. 5’li likert tipi kullanılan ölçeklerden alınabilecek puanlar 0-120 arasında yer almaktadır.

3. Bulgular

3.1. Ölçeklere Ait Çarpıklık ve Basıklık Değerlerine İlişkin Bulgular

Çalışmada kullanılan ölçeklerin puanlarının normal dağılıma uygunluğunun belirlenmesi için normallik analizi yapılmıştır. Tablo 1’de, araştırmada yer alan ölçekler ile alt boyutlarına ait normal dağılım analiz sonuçları görülmektedir.

Tablo 1. Araştırmada kullanılan ölçekler ile alt boyutlarına ilişkin normal dağılım test sonuçları

Ölçekler	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk			Çarpıklık İstatistik	Basıklık İstatistik
	İstatistik	df	Sig.	İstatistik	df	Sig.		
Besin Neofobisi	,044	549	,013	,994	549	,039	,063	-,129
Sosyotropi	,031	549	,200	,997	549	,465	,055	-,188
Onaylanmama Kaygısı	,079	549	,000	,981	549	,000	,407	-,321
Ayrılık Kaygısı	,042	549	,020	,993	549	,012	-,135	-,462
Başkalarını Memnun Etme	,066	549	,000	,991	549	,001	,235	-,167
Otonomi	,069	549	,000	,969	549	,000	-,680	,389
Kişisel Başarı	,072	549	,000	,965	549	,000	-,662	,207
Özgürlük	,070	549	,000	,981	549	,000	-,472	,131
Yalnızlıktan Hoşlanma	,077	549	,000	,977	549	,000	-,303	-,482

Araştırmalarda uygulanan parametrik istatistiksel testlerin geçerli olabilmesi için verilerin normal dağılıma uyması gerekmektedir. Normalliğin ölçülmesi amacıyla kullanılan testlerden biri çarpıklık (skewness; asimetrikliğin ölçüsü) testi, diğeri ise basıklık (kurtosis; dağılımın dorukluluğunun ölçüsü) testidir (Kim, 2013, s. 52; Sivrikaya, 2019). Ölçeğin ve alt boyutlarının çarpıklık ve basıklık değerlerinin +1 ile -1 arasında olması veri dağılımının normal olduğunu belirtmektedir (Hair vd., 2013). Ayrıca verilerin normal dağılımını gösteren diğeri normallik testleri (Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk) de yapılmıştır. Bu testlerde $p>0,05$ değeri elde edilmiş ise normal dağılım kabul edilmektedir. Çarpıklık ve basıklık değerleri normal dağılımı gösterirken diğeri testler hem normal hem de normal olmayan veri değerleri sunmuştur. Çalışmada örneklem sayısı çok büyük olduğu için büyük sayılar kanuna uygun olarak parametrik testler kullanılmıştır.

3.2. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Katılımcıların cinsiyet, yaş ve sınıf gibi demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Araştırma grubunun demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Değişkenler	Gruplar	S	%
Cinsiyet	Kadın	351	63,9
	Erkek	198	36,1
	Toplam	549	100,0
Yaş	17-19	189	34,4
	20-22	282	51,4
	23 ve üzeri	78	14,2
	Toplam	549	100,0
Sınıf	1. sınıf	304	55,4
	2. sınıf ve üzeri	245	44,6
	Toplam	549	100,0

Katılımcıların %63,9'luk kısmını kadınlar, %36,1'lik kısmını erkekler oluşturmaktadır. Katılımcıların %34,4'ünün 17-19 yaş grubunda, %51,4'ünün 20-22 yaş grubunda, %14,2'sinin ise 23 yaş ve üzerinde olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca katılımcıların %55,4'ünün 1. sınıfta, %44,6'sı 2. sınıf ve üzerinde olduğu belirlenmiştir.

3.3. Öğrencilerin Besin Neofobisi ve Sosyotropik-Otonom Kişilik Özelliklerine Ait Bulgular

Öğrencilerin besin neofobisi ölçeği ile sosyotropik ve otonom kişilik özellikleri ve alt boyutlarına ilişkin ölçeklerden aldığı ortalama puanlar Tablo 3'te görülmektedir.

Tablo 3. Ölçeklerden alınan puanlar

Ölçekler	Min	Max	\bar{X}	S. S.
Besin Neofobisi	12,00	49,00	31,24	6,86
Sosyotropi	1,00	108,00	54,08	19,91
Onaylanmama Kaygısı	0,00	40,00	17,17	8,30
Ayrılık Kaygısı	1,00	52,00	27,33	10,20
Başkalarını Memnun Etme	0,00	20,00	9,58	4,53
Otonomi	4,00	120,00	76,12	22,30
Kişisel Başarı	1,00	48,00	31,67	9,72
Özgürlük	1,00	48,00	29,69	9,41
Yalnızlıktan Hoşlanma	0,00	24,00	14,75	5,58

Öğrenci grubunun besin neofobisi ölçeği puan ortalamasının 31,24±6,86, sosyotropi puan ortalamasının 58,28±20,47, otonomi puan ortalamasının 76,12±22,30 olduğu belirlenmiştir. Sosyotropik kişilik özelliğinin alt boyutları incelendiğinde; onaylanmama kaygısı, ayrılık kaygısı ve başkalarını memnun etme alt boyutlarına dair puan ortalamalarının sırasıyla 17,17±8,30, 27,33±10,20, 9,58±4,53 olduğu görülmektedir. Otonom kişilik özelliğinin alt boyutları incelendiğinde ise kişisel başarı, özgürlük ve yalnızlıktan hoşlanma alt boyutlarına ilişkin ortalama puanlar sırasıyla 31,67±9,72, 29,69±9,41 ve 14,75±5,58 olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre, sosyotropik kişilik özelliklerinden biri olan ayrılık kaygısı ile otonom kişilik özelliklerinden biri olan kişisel başarının katılımcılar tarafından en yüksek puanlara sahip özellikler olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların besin neofobisi düzeyleri

Besin Neofobisi Sınıfları	n	%
10-18 Aralığı: Yiyecekte Yeniliğe Açık (Neofilik)	19	3,5
19-31 Aralığı: Nötr	272	49,5
32-50 Aralığı: Yiyecekte Yenilik Korkusuna Sahip (Neofobik)	258	47,0
Toplam	549	100

Çalışmaya katılan 549 katılımcının besin neofobisi ölçeğine ilişkin yanıtları değerlendirildiğinde, besin neofobisi puanı (aritmetik ortalama) 31,24 olarak bulunmuştur. Tablo 4'te yer alan besin neofobisi sınıfları göz önüne alındığında, katılımcıların bu sınıflar içerisinde nötr kategorisinde yer aldıkları belirlenmiştir. Ancak katılımcıların büyük bir

bölümünün de (%47,0) neofobik özelliğe sahip olduğu görülmektedir. Dolayısıyla, katılımcıların çok büyük bir kısmının yeni yiyecekleri deneyimleme konusunda birtakım korkulara sahip oldukları ve yeni yiyecekleri denemekten kaçınabilecekleri söylenebilir.

3.4. Demografik Özellikler ile Besin Neofobisi Arasındaki İlişki

Öğrencilerin besin neofobisi davranışlarının cinsiyete bağlı olarak farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız t-testi yapılmıştır. Tablo 5 incelendiğinde, erkeklerle kadınlar arasında istatistiksel olarak besin neofobisi bakımından anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=0,243$).

Tablo 5. Katılımcıların cinsiyetleri ile besin neofobisi davranışlarına yönelik bağımsız t testi

Değişkenler	Gruplar	n	\bar{X}	S.S	t	t testi df	p
Besin Neofobisi	Kadın	351	3,15	,695	1,17	547	,243
	Erkek	198	3,08	,671			

Öğrencilerin besin neofobisi davranışlarının yaşlarına bağlı olarak farklılık gösterip göstermediğini ölçmek için tek yönlü ANOVA analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 6'da verilmiştir. Analiz sonucunda, öğrencilerin yaş grupları arasında besin neofobisi davranışları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir ($F= 0,045$, $p=0,956$).

Tablo 6. Katılımcıların yaşları ile besin neofobisi davranışlarına yönelik ANOVA testi

	Yaş Grupları	n	\bar{X}	S.S	F- değeri	p
Besin Neofobisi Skoru	17-19	189	3,13	,691	,045	,956
	20-22	282	3,12	,643		
	23 ve üstü	78	3,14	,822		

Yapılan çalışmalarda cinsiyet ve yaşın besin neofobisi üzerine etkilerine dair farklı sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Ceylan ve Akar Şahingöz (2019), yetişkin bireylerde besin neofobisi düzeylerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmalarında, cinsiyet ve yaşın besin neofobisi üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığını belirtmiş ($p>0,05$), yaş aralığının geniş olmaması nedeniyle farklılık görülmediğini ifade etmişlerdir. Bu sonuç, çalışmamızda elde edilen bulgulara benzerlik göstermektedir. Benzer şekilde, etnik mutfak ürünlerinin tercihinde neofobinin etkisini araştıran Yiğit (2018), cinsiyet ve yaşın yiyecekten yenilik korkusu üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığını belirtmiştir. Siegrist vd. (2013) ise, besin neofobisinin yaşla birlikte artma eğiliminde olduğunu, neofobinin çoğunlukla yaşlıları ve çocukları etkilediğini ve özellikle şehirlerde yaşayanlar olmak üzere gençler arasında daha az yaygın olduğunu bildirmişlerdir. Aynı zamanda, erkeklerin kadınlardan daha neofobik olduğunu ileri sürmüşlerdir. Keskin ve Sezen (2020), Kapadokya bölgesinde bulunan restoranları ziyaret eden misafirlerin neofili ve neofobi düzeyleri üzerine çeşitli özelliklerin etkisini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmalarında, yaş artışı ile birlikte besin neofobisinde de artış olduğunu ifade etmişlerdir. Aynı zamanda, cinsiyete bağlı olarak katılımcıların neofilik ve neofobik davranışları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığını bildirmişlerdir.

3.5. Değişkenler Arası Regresyonel Özelliklere İlişkin Bulgular

Sosyotropik kişilik özelliklerinin ve alt boyutlarının besin neofobisi üzerine etkisini tespit etmek amacıyla çoklu regresyon analizi uygulanmış ve analiz sonuçları Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Sosyotropik kişilik özelliklerinin besin neofobisi üzerindeki etkisi

Model	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	Anlamlılık
	B	Standart Hata	Beta		
Besin Neofobisi	Sabit	3,318	,094	35,372	,000
	Onaylanmama Kaygısı	-,038	,050	-,046	,446
	Ayrılık Kaygısı	-,066	,051	-,076	,193
	Başkalarını Memnun Etme	,006	,053	,006	,109

R=0,108; R²=0,012; Düzeltilmiş R²=0,006; F=2,133; Sig=0,095

Tablo 7’de görüldüğü gibi sosyotropik kişilik özelliklerinden onaylanmama kaygısı, ayrılık kaygısı ve başkalarını memnun etme alt boyutlarının istatistiksel olarak besin neofobisi davranışını etkilemediği belirlenmiştir (p> 0.05). Bu nedenle, “Hipotez 1: Sosyotropik kişilik özelliklerinin besin neofobisi üzerine anlamlı ve olumlu yönde etkisi vardır.” hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 8. Otonom kişilik özelliklerinin besin neofobisi üzerindeki etkisi

Model	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	Anlamlılık	
	B	Standart Hata	Beta			
Besin Neofobisi	Sabit	3,123	,104	30,033	,000	
	Kişisel Başarı	,082	,061	,097	1,349	,178
	Özgürlük	-,175	,060	-,200	-2,894	,004
	Yalnızlıktan Hoşlanma	,088	,044	,120	1,987	,047

R=0,136; R²=0,019; Düzeltilmiş R²=0,013; F=3,432; Sig=0,017

Tablo 8’de yer alan analiz sonuçları değerlendirildiğinde, otonom kişilik özelliklerinden özgürlük ve yalnızlıktan hoşlanma alt boyutlarının besin neofobisi davranışı üzerinde anlamlı ve olumsuz bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir (p<0.05). Ancak, kişisel başarı alt boyutunun besin neofobisi üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı görülmektedir. Bu nedenle “Hipotez 2: Otonom kişilik özelliklerinin besin neofobisi üzerine anlamlı ve olumsuz yönde etkisi vardır.” hipotezi kısmen kabul edilmiştir. Bu sonuçlara bağlı olarak, özgürlük ve yalnızlıktan hoşlanma kişilik özelliklerinin besin neofobisi davranışının yaklaşık 0,013’ünü etkilediğini söylemek mümkündür. Otonom kişilik yapısına sahip bireylerin yeni şeyleri denemekten kaçınmayacağı düşünüldüğünden neofobik olmadığını düşünmek normaldir. Bulunan sonuçlar da bu kişilikteki bireylerin yeni yiyecekler deneme korkusu yaşamayacağını doğrulamaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Besin neofobisi, yeni yiyecekleri tüketme veya bu yiyeceklerin denenmesi konusunda insanlarda ortaya çıkan isteksizlik durumunu ifade etmektedir. Besin neofobisine etki eden kişisel faktörler incelendiğinde, yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi gibi etkenlerin yanı sıra kişilik özelliklerinin de bu faktörler içinde yer aldığı görülmektedir. Kişilik özelliklerinden olan sosyotropik ve otonom kişilik özelliklerinin besin neofobisi üzerine etkilerini belirlemek bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Ayrıca farklı kişilik özelliklerine sahip, ailesinden uzakta kendi tercihleri doğrultusunda yeni bir beslenme alışkanlığı kazanacak olan öğrencilerin yeni yiyecekleri tüketme eğilimlerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, meslek yüksekokulu öğrencilerine yönelik anket uygulaması yapılarak elde edilen veriler analiz edilmiş, öğrencilerin neofobi düzeyleri belirlenmiş, aynı zamanda kişilik özelliklerinin neofobi üzerine etkisi değerlendirilmiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin besin neofobisi düzeyleri değerlendirildiğinde, %49,5'inin sınıflandırmada nötr kategorisinde yer aldığı, %47,0'lik bölümünün ise yiyecekte yenilik korkusuna sahip (neofobik) oldukları belirlenmiştir. Bu durum, öğrencilerin yeni yiyecekleri deneme konusunda isteksiz olduklarını göstermektedir. Katılımcıların çok küçük bir kısmının ise (%3,5) yiyecekte yeniliğe açık (neofilik) oldukları ifade edilebilir. Cinsiyet ve yaş gibi demografik özellikler ile katılımcıların besin neofobisi davranışları arasındaki ilişki incelendiğinde, kadın ve erkek öğrenciler arasında besin neofobisi açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Aynı zamanda, değerlendirilen yaş gruplarının da öğrencilerin besin neofobisi davranışları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmüştür. Öğrencilerin yaş aralıkları arasında çok fazla farklılık olmamasının elde edilen bu sonuç üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Sosyotropik ve otonom kişilik özelliklerinin besin neofobisi üzerine etkilerini belirlemek amacıyla yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda, otonom kişilik özellikleri ile besin neofobisi arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde olduğu belirlenmiştir. Sosyotropik kişilik özellikleri ise besin neofobisi üzerinde anlamlı bir etki meydana getirmemiştir.

Araştırmanın gerçek sonuçlara ulaşması bakımından sınırlılıkları bulunmaktadır. En önemli sınırlaması, sonuçların genellenebilir olması açısından; yalnızca Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nde öğrenim gören meslek yüksekokulu öğrencileri ölçüğüdür. Araştırmanın sadece öğrenciler üzerinden yapılmış olması, anketi dolduran kişilerin verdikleri cevaplar ve zaman açısından da sınırlılığı bulunmaktadır. Araştırma alanı genişletilerek farklı düzeylerde ve farklı bölgelerde eğitim gören öğrencilerden veriler elde edilip araştırma yapılabilir. Ayrıca farklı düzeylerdeki yetişkinlerde (çalışanlar, yaşlılar vb.) araştırma çalışması yürütülebilir. Bu çalışmadan elde edilen bulgular sınırlı bir yaş aralığını kapsadığı için farklı yaş gruplarına yönelik değerlendirmeler yapılabilir.

Kaynakça

- Barutçu, E. ve Öktem, Ş. (16-18 Ekim 2003). *İş işgören uyumu açısından kişilik özelliklerinin değerlendirilmesi: bir uygulama*. Ulusal Ergonomi Kongresi, (41-49) Denizli, Türkiye.
- Beck, A.T. (1983). *Cognitive therapy of depression: new perspectives*. In P. J. Clayton, and J. E. Barrett (Eds.), *Treatment of depression. Old controversies and new approaches* (pp 265-284). New York: Raven Press.
- Beck, R., Taylor, C. and Robbins, M. (2003). Missing home: sociotropy and autonomy and their relationship to psychological distress and homesickness in college freshmen. *Anxiety, Stress and Coping: An International Journal*, 16(2), 155-166. <https://doi.org/10.1080/1061580021000056979>
- Bieling, P. J., Beck, A. T. and Brown, G. K. (2000). The sociotropy–autonomy scale: structure and implications. *Cognitive Therapy and Research*, 24(6), 763–780. <https://doi.org/10.1023/A:1005599714224>
- Ceylan, V. ve Akar Şahingöz, S. (2019). Yetişkin bireylerde gıda neofobi düzeyinin belirlenmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(2), 772-784.
- Chang, R., Kivela, J. and Mak, A. (2011). Attributes that influence the evaluation of travel dining experience: When east meets west. *Tourism Management*, 32(2), 307-316. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2010.02.009>
- Clark, D. A. and Beck, A. T., (1991). Personality factors in dysphoria: a psychometric refinement of Beck's sociotropy-autonomy scale. *Journal of Psychopathology and Behavior Assessment*, 13(4), 369-388. <https://doi.org/10.1007/BF00960448>

- Clark, D. A., Steer, R. A., Beck, A. T. and Ross, L. (1995). Psychometric characteristics of revised sociotropy and autonomy scales in college students. *Behaviour Research and Therapy*, 33(3), 325-334. [https://doi.org/10.1016/0005-7967\(94\)00074-T](https://doi.org/10.1016/0005-7967(94)00074-T)
- Cüceloğlu, D. (2017). *İnsan ve davranışları*. (34. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Dağ, T. ve Tabak, G. (2021). Kişilik tiplerinin gıda neofobisi ve gıda neofilisi üzerine etkisi: Nevşehir’de bir araştırma örneği. *Review of Tourism Administration Journal*, 2(1), 113-132.
- Duman, E., Akçıl Ok, M. and Keser, A. (2020). Adaptation of the food neophobia scale into Turkish: validity and reliability study. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(2), 157-161. <https://doi.org/10.30934/kusbed.643038>
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J. and Anderson, R.E. (2013). *Multivariate Data Analysis*. Pearson Education Limited.
- Jezevska-Zychowicz, M., Plichta, M., Drywien, M. E. and Hamulka, J. (2021). Food neophobia among adults: differences in dietary patterns, food choice motives, and food labels reading in poles. *Nutrients*, 13(5), 1590. <https://doi.org/10.3390/nu13051590>
- Kaya, N., Aştı, T., Acaroğlu, R., Kaya, H. ve Şendir, M. (2006). Hemşire öğrencilerin sosyotropik-otonomik kişilik özellikleri ve ilişki faktörlerinin incelenmesi. *C. Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 10(3), 1-11.
- Keskin, E. ve Sezen, N. (2020). Restoranları deneyimleyen misafirlerin neofobi ve neofili düzeylerinin belirlenmesi: Kapadokya örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 1592-1606.
- Kim, Y. G., Eves A. and Scarles C. (2009). Building a model of local food consumption on trips and holidays: a grounded theory approach, *International Journal of Hospitality Management*, 28(3), 423-431.
- Kim, Y. G., Eves, A. and Scarles, C. (2013). Empirical verification of a conceptual model of local food consumption at a tourist destination. *International Journal of Hospitality Management*, 33, 484-489. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2012.06.005>
- Knaapila, A., Silventoinen K., Broms, U., Rose, R. J., Perola, M., Kaprio, J. and Tuorila, H. M. (2011). Food neophobia in young adults: genetic architecture and relation to personality, pleasantness and use frequency of foods, and body mass index-a twin study. *Behaviour Genetics*, 41(4), 512-521.
- Nezlek, J. B. and Forestell, C. A. (2019). Food neophobia and the five factor model of personality. *Food Quality and Preference*, 73, 210-214. <https://doi.org/10.1016/j.foodqual.2018.11.007>
- Nunnally, J. C. (1967). *Psychometric theory*. New York: McGraw-Hill.
- Otani, K., Suzuki, A., Matsumoto, Y., Sadahiro, R., Enokido, M., Kuwahata, F. and Takahashi, N. (2014). Distinctive correlations of sociotropy and autonomy with working models of the self and other. *Comprehensive Psychiatry*, 55(7), 1643-1646. <https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2014.05.013>
- Özdemir, L. (2015). Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi öğrencilerinin sosyotropik-otonom kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 13(25), 115-139.
- Pervin, L. A. and John, O. P. (Eds.). (1999). *Handbook of personality: theory and research*. (2nd ed.), Guilford Press.
- Pliner, P. and Hobden, K. (1992). Development of a scale to measure the trait of food neophobia in humans. *Appetite*, 19(2), 105-120. [https://doi.org/10.1016/0195-6663\(92\)90014-W](https://doi.org/10.1016/0195-6663(92)90014-W)

- Sato, T. (2003). Sociotropy and autonomy: the nature of vulnerability. *The Journal of Psychology*, 137(5), 447-466.
- Savaşır, I. and Şahin, N. H. (1997). *Bilişsel davranışçı terapilerde değerlendirme: sık kullanılan ölçekler*. Türk Psikoloji Derneđi Yayınları.
- Sayar, K. ve Dinç, M. (2017). *Psikolojiye giriş*. (4. Baskı), İstanbul: Dem Yayınları.
- Schnettler, B., Höger, Y., Orellana, L., Miranda, H., Lobos, G., Sepulveda, J., Sanchez, M., Miranda-Zapata, E., Denegri, M., Grunert, K. G. and Salinas-Onate, N. (2017). Food neophobia, life satisfaction and family eating habits in university students. *Reports in Public Health (Cadernos De Saude Publica)*, 33(3), 1-13. <https://doi.org/10.1590/0102-311X00165615>
- Serinkan, C. ve Barutçu, E. (2006). Pamukkale Üniversitesi İİBF öğrencilerinin kariyer planları ve sosyotropi-otonomi kişilik özelliklerine ilişkin bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi C. 8(2)*, 317-339.
- Siegrist, M., Hartmann, C. and Keller, C. (2013). Antecedents of food neophobia and its association with eating behavior and food choices. *Food Quality and Preference*, 30(2), 293-298. <https://doi.org/10.1016/j.foodqual.2013.06.013>
- Sivrikaya, K. K. (2019). *Gıda neofobisi ve heyecan arama kişilik özelliklerinin yabancı turistlerin geleneksel Türk yemeklerini satın alma niyetine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi) Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Yıldız, E. Ç. ve Kurt, D. G. (2017). *Kişilik kuramları*. (1. Baskı), Ankara: Pegem Akademi.
- Yiğit, S. (2018). *Etnik mutfak ürünlerinin tercihinde neofobinin etkisi (karşılaştırmalı bir uygulama)*. (Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Yiğit, S. ve Doğdubay, M. (2020). Tüketicilerin yiyecekte yenilik korkusu düzeyleri üzerine bir araştırma. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, 4(1), 1-16.

ETİK ve BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara ve bilimsel atıf gösterme ilkelerine riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir. Yazarlar etik kurul izni gerektiren çalışmalarda, izinle ilgili bilgileri (kurul adı, tarih ve sayı no) yöntem bölümünde ve ayrıca burada belirtmişlerdir.

Kurul adı: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiđi Sosyal ve Beşeri Bilimler Kurulu

Tarih: 05.07.2021

No: 54904

ARAŞTIRMACILARIN MAKALEYE KATKI ORANI BEYANI

1. yazar katkı oranı : %50

2. yazar katkı oranı : %50